

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nationaal Crisis Centrum

Contactpersoon
T 070 751 50 50

Datum
23 april 2020

agenda

ICCB Covid-19

Omschrijving	ICCb Covid-19
Vergaderdatum en -tijd	23 april 2020, 13.00 uur
Vergaderplaats	NCTV
Aanwezig	

Afwezig

1. Opening

- Ter informatie: besluitvormingscyclus richting MCCb woensdag 13 mei

2. Algemeen beeld en terugblik IAO

- Dashboard (voorzitter IAO) en Omgevingsanalyse (NKC)
- Terugblik debat
- Terugkoppeling IAO (voorzitter IAO)

3. Terugblik en vooruitblik

4. Communicatie

5. Rondvraag en sluiting

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0423C

Verslag ICCB COVID-19

Donderdag 23 april 2020, 13.00u

Departementaal vertrouwelijk

NCTV

Agenda

1. Opening

2. Algemeen beeld en terugblik IAO

- Dashboard (voorzitter IAO) en Omgevingsanalyse (NKC)
- Terugblik debat
- Terugkoppeling IAO (voorzitter IAO)

3. Terugblik en vooruitblik

- Ter informatie: besluitvormingscyclus richting MCCb woensdag 13 mei
- Van sprint naar marathon

4. Communicatie

5. Rondvraag en sluiting

1. Opening en mededelingen

- Geen punten

2. Algemeen beeld

Actuele aandachtspunten

- Debat gisteren weerspiegeling van wat we zien in de samenleving.
- Begin van de Ramadan vandaag/morgen.

Kantelpunten die tot maatschappelijke onrust kunnen leiden

- Het aantal besmettingen in verpleeg- en bejaardentehuizen blijft sterk groeien.

Actuele aandachtspunten

- Zowel het kabinet als het OMT krijgt vanuit verschillende maatschappelijke geledingen (onderwijs, zorg, MKB) forse kritiek. De maatregelen zouden te weinig rekening houden met de gevaren voor de onderwijs- en zorgmedewerkers. De maatregelen zouden te veel medisch gefocust zijn en te weinig aandacht geven aan andere belangen.

- Verschil in communicatie tussen Gommers/Kuipers/kabinet zorgt voor verwarring en ondergraaft kabinetsbeleid.

- [Redacted text block]

11.1

- De kritiek op de ontwikkeling van een corona-app verstomt niet, en richt zich nu op de beslotenheid van het proces en het feit dat het ministerie de ontwikkeling (grotendeels) in eigen hand wil houden.

2. Omgevingsanalyse (1)

- Kamerdebat, economie, naleving

-

[Redacted text block]

[Redacted text block]

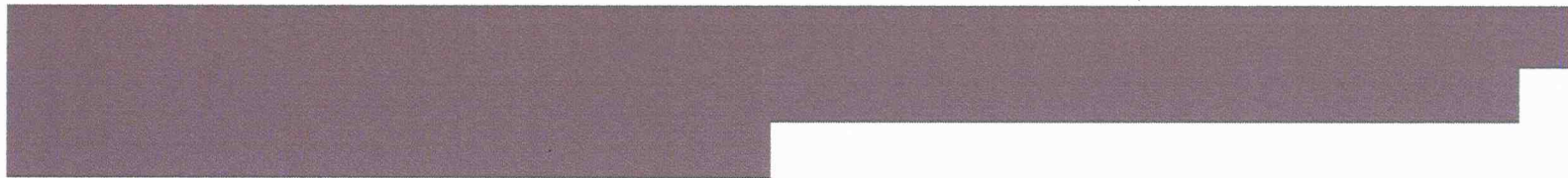
11.1
10.2g

2. Omgevingsanalyse (2)

- Vluchtelingenwerk roept op om kinderen uit vluchtelingenkampen te halen voor 'corona toeslaat', sommige media nemen dit over. 'Prominenten' (politici, bestuurders, mediapersoonlijkheden) en gemeenten steunen die oproep. Op Twitter krijgt dit onderwerp redelijk veel aandacht.

•

11.1

2. Terugblik debat

- Onder andere punten besproken.

2. Terugkoppeling IAO

- Afgelopen week onduidelijkheid geweest over protocollen. Hierop zijn de betrokkenen bij elkaar gekomen en hebben een procesvoorstel gemaakt. Wg OV gaat hier ook in meegenomen worden.
- Noodpakket Cariben morgen in MR.
- Vliegverboden BES worden verlengd tot 15 mei.
- Campagnes voor koningsdag opgezet.
- Monitoring op activiteiten Koningsdag. Updates volgen.

3. Terug- en vooruitblik

- Twee aandachtspunten ter bespreking: flexibilisering en bredere advisering m.b.t. de maatregelen
- Ter informatie: besluitvormingscyclus richting MCCb woensdag 13 mei
- Van sprint naar marathon

3. Terug- en vooruitblik

- Twee aandachtspunten ter bespreking: flexibilisering en bredere advisering m.b.t. de maatregelen

Flexibilisering

- Voor de categorieën Contactberoepen, middelbare scholen, MBO en beleid vakantieparken is eventueel als eerste flexibilisering mogelijk. Hiervoor kan eventueel een eerdere besluitvorming op plaatsvinden dan op 13 mei. Realistisch dat dit voor de categorie contactberoepen geldt.
- Besproken / ter verdere bespreking de flexibilisering voor Casino's, horeca en terrassen in het bijzonder. Onder andere n.a.v. debat.

Reacties op mogelijke flexibiliseringen (1)

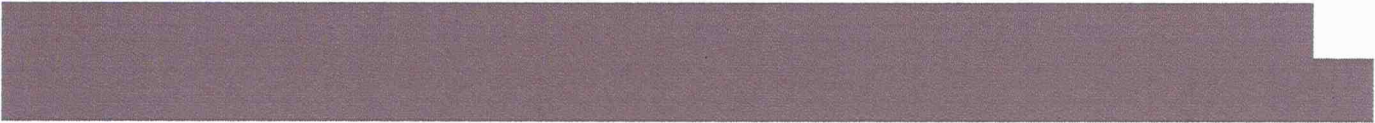
-

11.1

[Redacted text block]

Reacties op mogelijke flexibilisering (2)

- We gaan naar een golfperiode in de zorg. Dat kan nog een lange tijd duren i.v.m. de duur tot een oplossing en flexibilisering van maatregelen.
- Bijsturen van maatregelen gebaseerd op combinatie van IC-capaciteit, R0 en zorg kwetsbare groepen.
-
- Ook is de testcapaciteit hierbij een belangrijk sturingsmiddel.

11.1

Bredere advisering

-

11.1 10.2g

Vooruitblik

Komende zaterdag ter bespreking:

- Stavaza IC-capaciteit
- Gesprek met kernbezetting en minFIN en minEZK om halfjaar vooruit te blikken en te verkennen
- Hoe gaat traject lopen van opstarten project anderhalvemeter-samenleving.

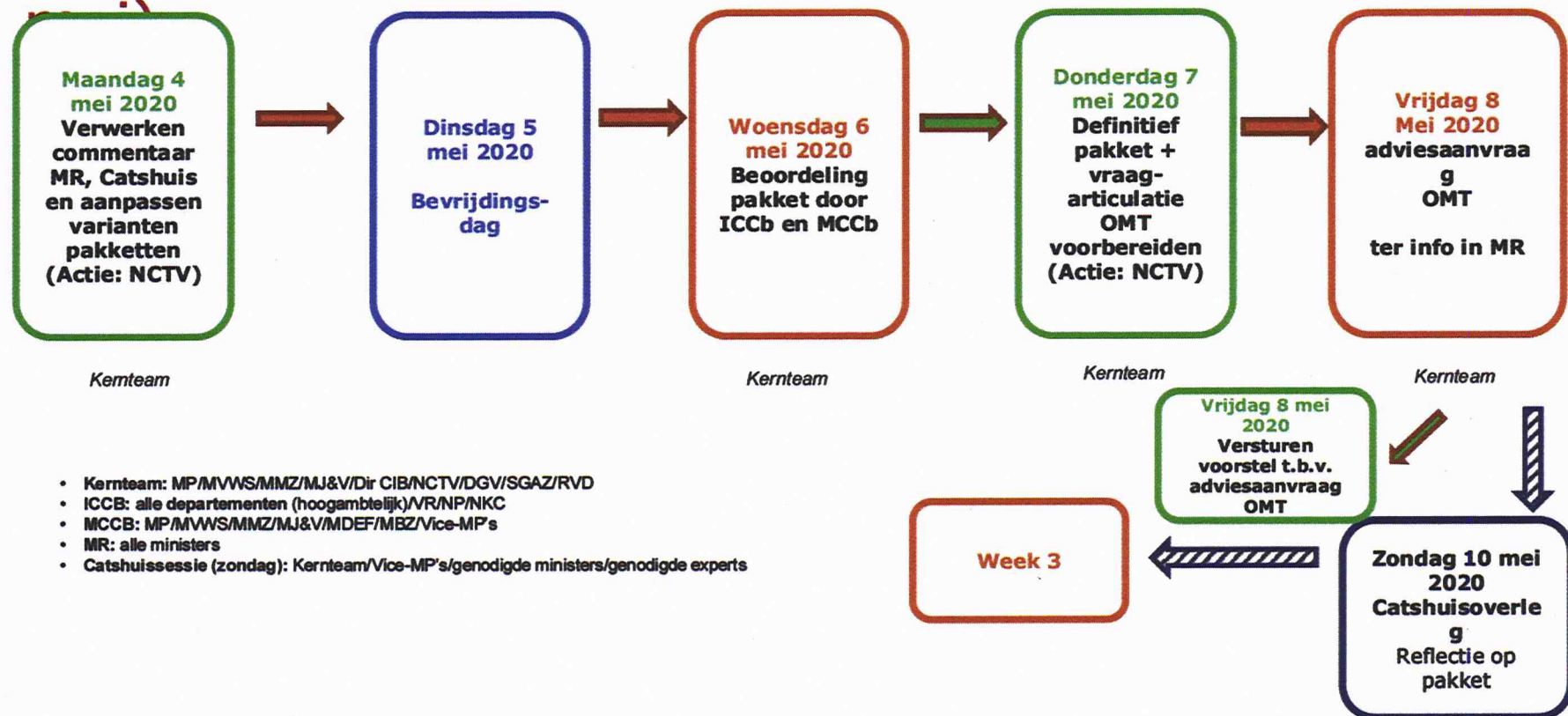

Week 1: Uitvoering vorig besluit (23 april t/m 3 mei)

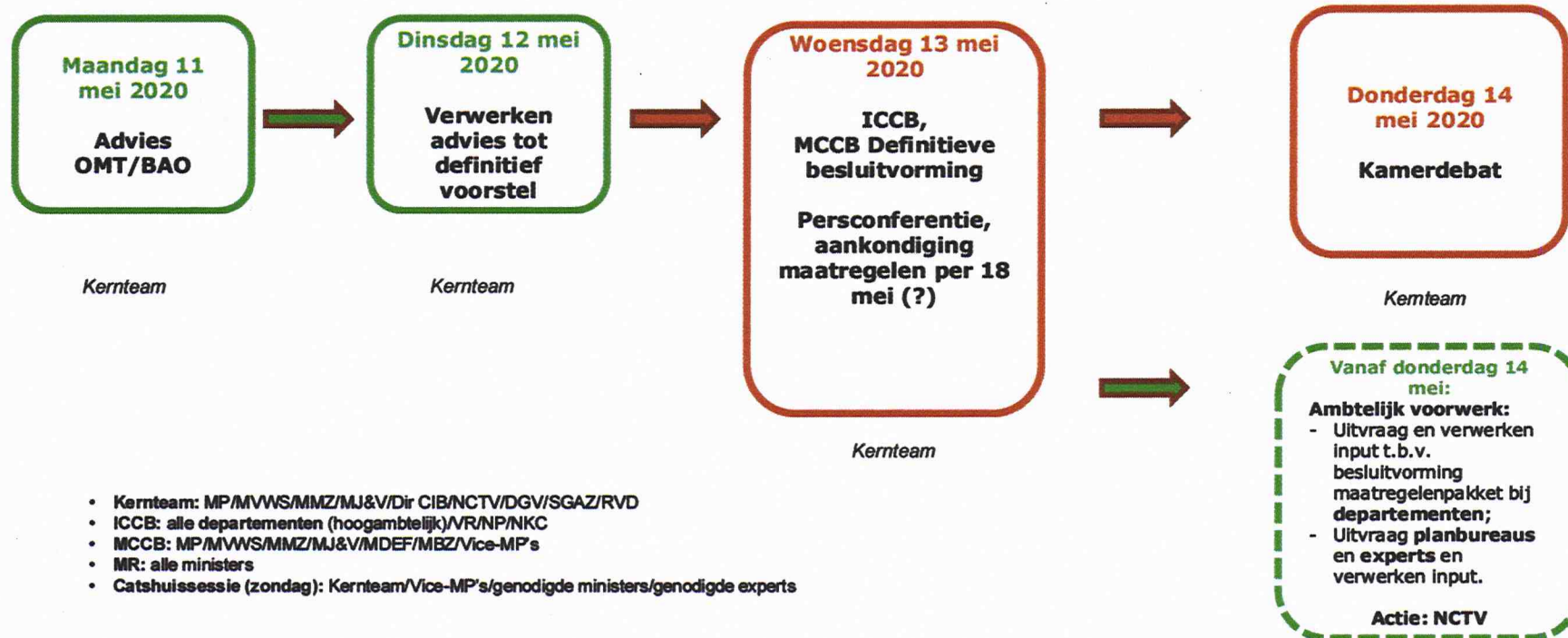

Week 2: Voorbereiden besluitvorming (4 t/m 10)

Week 3: Besluitvorming (11 mei t/m 14 mei)

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

1. Van sprint naar marathon

NCTV

Van sprint naar marathon

Kenmerken sprint:

- Acute besluitvorming nodig
- Snelle en ingrijpende cq bijzondere maatregelen nodig
- Gericht op crisis: zorg overvraagd
- (nood)bevoegdheden cq geen reguliere besluitvorming

Kenmerken marathon:

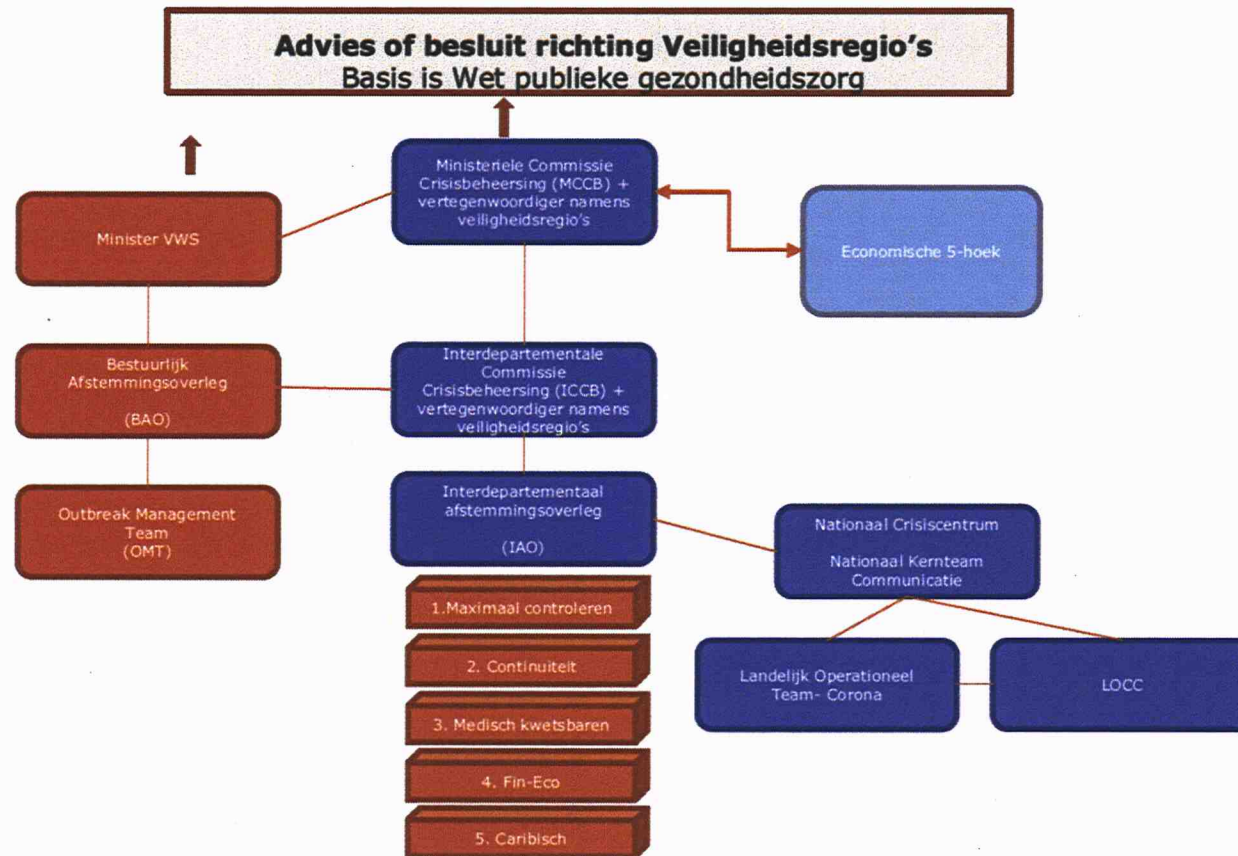
- Duurzame beheersing pandemie en inrichting 1,5-metersamenleving
- Juridisch kader en reguliere besluitvorming

Uitgangspunten:

- In sprint marathon voorbereiden (transitiefase)
- In marathon sprint kunnen trekken (mogelijkheid crisisbesluitvorming)

IST –situatie sprintfase


```

graph TD
    MR[MR] --> MCC19[MCC-19]
    MCC19 --- MCCB[MCCB]
    MCC19 --- ICCB[ICCB]
    MCC19 --- Box1["5SG - WCTV  
1,5m samenleving"]
    MCC19 --- Box2["Nazorg"]
    Box1 --- Inrichting[Inrichting]
    Box1 --- Balans[Balans]
    Box1 --- Compliance[Compliance]
    Box2 --- List["• Financiële afwikkeling  
• WOB  
• Evaluatie"]
  
```

MR

MCC-19

MCCB

ICCB

5SG - WCTV
1,5m samenleving

Nazorg

Inrichting
Balans
Compliance

- Financiële afwikkeling
- WOB
- Evaluatie

Transitiefase

- Inrichting projectorganisatie
- Vergaderritme MCCb + MR
- Deelname vanuit projectorganisatie i.o. in crisisstructuur (en vice versa)
- Structurele juridische basis

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

2.Voorstel nieuw vergaderritme in transitiefase

NCTV

Voorstel nieuw vergaderritme transitieperiode

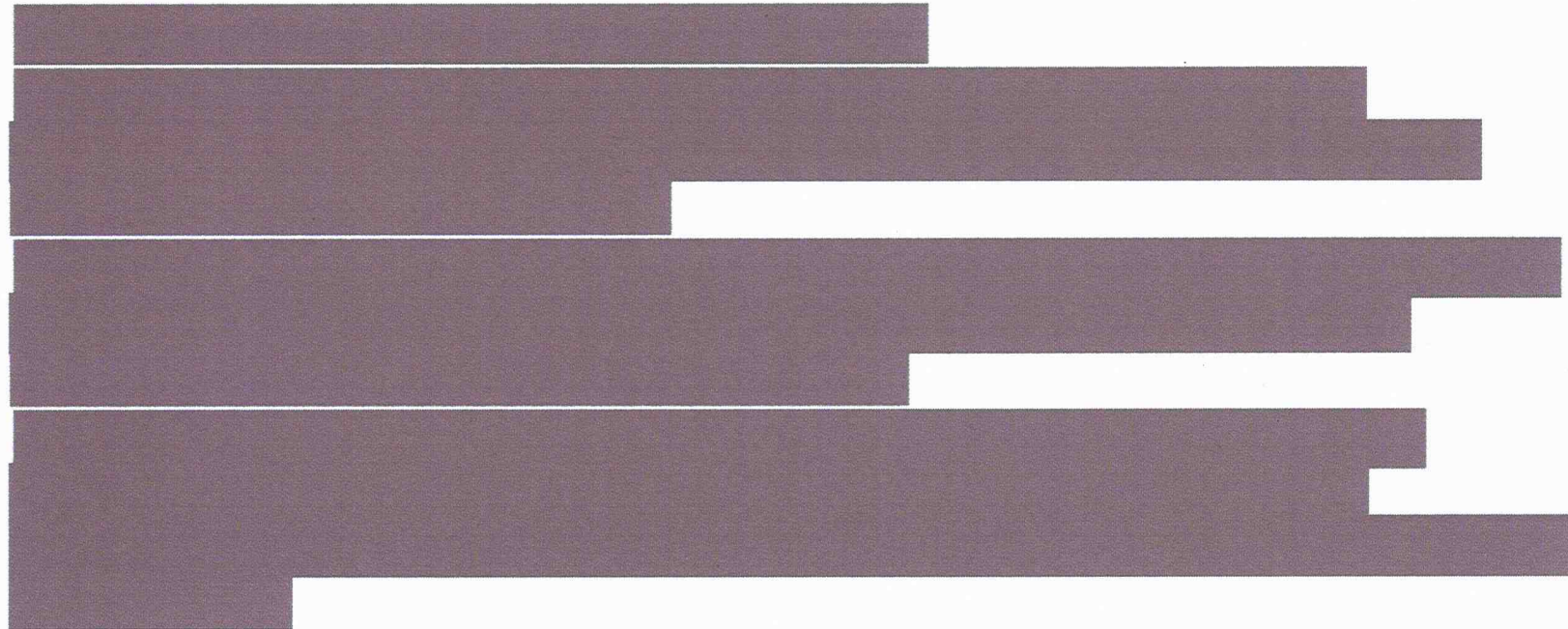
ma	di	wo	do	vr	zo
IAO	IAO	IAO	IAO	IAO	
OMT	BAO				
		ICCb			
		MCCb		MR	
Kernteam	Kernteam		Kernteam		
					Catshuis
				Kamerdebat	

- 1x per 3 weken heroverweging maatregelenpakket i.v.m. eerste mogelijkheid meetbaarheid effect in modellering RIVM

Reacties op van sprint naar marathon (1)

11.1
10.2g

11.1
10.29

4. Communicatie

- Vanuit NKC campagnes voor Woningdag en Ramadan.
- Peiling: Vertrouwen kabinet groeit, draagkracht maatregelen daalt.

5. Rondvraag en sluiting

- COT loopt mee voor leer-evaluatie.

11.1
10.2g

Bijlage 1 – Analyse problematiek arbeidsmigranten en het Coronavirus

Kwetsbare positie arbeidsmigranten vormt een risico voor de volksgezondheid en vitale sectoren

EU-arbeidsmigranten werken, wonen en reizen vaak dicht op elkaar en werken in sectoren zoals de land- en tuinbouw of distributiecentra, vitale sectoren in de Nederlandse economie. De vrees is dat deze plekken mogelijke besmettingshaarden kunnen vormen voor het Coronavirus, wat zowel onwenselijk is vanuit het oogpunt van gezondheid van de arbeidsmigranten, als de benodigde continuïteit voor de werkgevers, voedselvoorziening en de economie. De arbeidsmigranten zitten in een kwetsbare positie, doordat ze veelal afhankelijk zijn van een uitzendbureau die ook de huisvesting regelt, waardoor zij bij verlies van werk ook op straat kunnen komen te staan terwijl ze niet naar het thuisland terug kunnen keren vanwege de afgenomen transportmodaliteiten tussen lidstaten. Doordat de problemen en vragen/onduidelijkheden bij werkgevers aan verschillende domeinen raken (huisvesting, volksgezondheid, werk, vervoer) is een interdepartementale integrale benadering en goede handhaving van groot belang.

De afgelopen weken is door SZW geprobeerd om de meest prangende issues van oplossingen te voorzien. De praktijk rondom arbeidsmigranten (woon-, werk- en vervoersomstandigheden) is dusdanig dat makkelijke oplossingen niet bestaan en laat zien dat oplossingen voor Coronagerelateerde problemen raken aan reeds bestaande onderliggende vraagstukken. Dit speelt vooral ten aanzien van de huisvesting, het vervoer van en naar het werk en de veiligheid op het werk. Daarom vraagt dit om een diepere analyse en in het verlengde daarvan om maatregelen die wellicht meer structureel van aard zijn.

Het is moeilijk om harde cijfers over de aard en omvang van de problematiek te geven. Om wel een goed beeld te kunnen geven van wat er plaats vindt, gaat deze analyse in op de situatie in verschillende sectoren waar veel arbeidsmigranten in werkzaam zijn: de distributiecentra, de agrarische sector en de voedingsmiddelenindustrie. Andere sectoren waar veel migranten werken zijn zoals de bouw en schoonmaak zijn vanwege de beschikbare tijd (nog) niet in beeld gebracht.

Algemene situatieschets

In 2017 werden volgens de laatste CBS-monitor ruim geregistreerde 838 duizend banen vervuld door buitenlandse werknemers, waarvan ongeveer 400.000 door EU-arbeidsmigranten. Van deze EU-arbeidsmigranten werkt 62% via een uitzendbureau. In 2018 werkten 184.000 EU-arbeidsmigranten via een uitzendbureau dat is aangesloten bij de uitzendbranche (ABU en NBBU), de overige groep werkt bij een niet-georganiseerd uitzendbureau of is direct bij de werkgever in dienst.

De top vijf van arbeidsmigranten die werkt via een uitzendbureau is afkomstig uit Polen, Roemenië, Hongarije, Bulgarije en Litouwen. De arbeidsmigranten zijn bij een uitzendbureau gemiddeld 46 weken in dienst. Het merendeel werkt als productie-, logistiek of agrarisch medewerker. Het betreft beroepen die niet vanuit huis zijn uit te voeren. Voor arbeidsmigranten die via de georganiseerde uitzendbureaus aan werk worden geholpen geldt dat ruim 80% werkt in vitale sectoren. Het gaat hierbij vaak om ongeschoold of laaggeschoold werk rond minimumloon. De banen met de laagste uurlonen worden vooral door werknemers uit Midden- en Oost-Europese landen vervuld. Zo heeft ruim 70 tot 80 procent van de werknemers geboren in Roemenië, Polen, Bulgarije en Hongarije een baan met een uurloon onder de 15 euro. 76 procent van de Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten heeft bovendien een tijdelijk dienstverband, tegenover 29 procent van de Nederlanders.

De georganiseerde uitzendbureaus zorgden volgens onderzoek van de ABU in 2018 voor de huisvesting van 133.000 van de 184.000 arbeidsmigranten. Het merendeel van de arbeidsmigranten is daardoor afhankelijk van het uitzendbureau voor zowel hun baan als hun woning. De werkgever houdt de kosten van de woning in op het loon, wat is toegestaan indien de woning gecertificeerd is volgens keurmerk uit de branche.¹ Van alle SNF-gecertificeerde woning blijkt dat 54% van de arbeidsmigranten wordt gehuisvest in reguliere woonhuizen en de overige 46% woont op vakantieparken, hotels/pensions of speciale huisvestingslocaties voor

¹ Het algemene keurmerk Stichting Normering Flexwonen (SNF) en sectorspecifieke keurmerk Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF).

arbeidsmigranten. Daarnaast regelt het uitzendbureau ook in de meeste gevallen het vervoer naar werk.

Doordat het werk in sommige sectoren is gestopt, zijn er ook veel arbeidsmigranten die hun baan verloren hebben en daarmee ook hun huisvesting en vervoer. Er zijn geen harde cijfers over het aantal arbeidsmigranten dat hierdoor gebruik moet maken van de noodopvang, maar o.a. het Leger des Heils en de gemeente Breda geven aan dat zij een toename zien op opvanglocaties van mensen uit Midden- en Oost Europa.² Ook hebben verschillende ambassades van thuislanden aangegeven dat zij gevallen te horen hebben gekregen van mensen die op straat zouden zijn gezet en/of die terug wilden keren naar het thuisland.³

Meldingen

Er is niet één punt waar arbeidsmigranten terecht kunnen met hun melding over problemen of misstanden. Afhankelijk van het soort probleem (werk, huisvesting, vervoer, zorg, terugkeer) is er een andere organisatie verantwoordelijk voor het opnemen van meldingen en aanpakken van misstanden. Uitgangspunt is dat de werkgever verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde werkomgeving van zijn werknemers en om te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Tegelijkertijd is er een veelvoud aan publiek en private partijen die betrokken bij het toezicht op de naleving. De Inspectie SZW houdt toezicht op de arbeidswetten. Het kunnen realiseren van huisvesting is een verantwoordelijkheid van gemeenten, terwijl huisvestingskeurmerken SNF of AKF toezien op de kwaliteitsnormen. Gedurende de Coronacrisis zijn ook Veiligheidsregio's en de politie betrokken geraakt door hun rol in de handhaving van de openbare orde en de regels rondom samentoezing en het houden van afstand. Bovenop dit alles gelden in verschillende sectoren ook nog verschillende regels (bijv. uit Cao's en/of protocollen) en bijpassende controleinstanties zoals de Stichting Naleving Cao Uitzendkrachten of de bij Stichting Normering Arbeid. Deze veelheid aan partijen staan een snelle afstemming en eenduidige aanpak in de weg.

Bij de Inspectie SZW zijn er sinds het invoeren van de Coronamaatregelen, 591 meldingen binnen gekomen over het gebrek aan bescherming op de werkvloer en andere gerelateerde problemen. Er zijn geen cijfers van hoeveel van deze meldingen afkomstig zijn van arbeidsmigranten, maar de Inspectie SZW ziet in de praktijk dat veel meldingen worden gedaan over sectoren waar veel arbeidsmigranten werken. Bij stichting FairWork, een ngo die zich inzet tegen arbeidsuitbuiting, zijn er circa 200 uiteenlopende meldingen binnen gekomen van arbeidsmigranten sinds de Coronamaatregelen. Deze gaan veelal over bescherming op de werkvloer, huisvesting of vervoer, maar ook signalen van arbeidsmigranten die hun huisvesting zijn verloren doordat het werk is gestopt.

Bij vakbond FNV komen verontrustende meldingen binnen bij sectoren. Deze worden niet geregistreerd op afkomst van arbeidsmigranten, maar per sector. De sectoren waar veel meldingen binnenkomen zijn voeding (breed), logistiek/distributie, vlees en pluimvee, bakkerij en zoetwaren, paddenstoelensector, glastuinbouw en open teelt. Meldingen rondom werk, vervoer, huisvesting waarvan wel te herleiden is dat het gaat om arbeidsmigranten komen sinds de Coronacrisis dagelijks binnen (minstens 10 per dag).

Ook de werkgevers trekken regelmatig bij werkgeversorganisaties aan de bel, met vragen en problemen in het handhaven van de RIVM-lijnen of het aanpassen aan de nieuwe (economische) situatie. De werkgeverslijn van LTO is bijvoorbeeld inmiddels meer dan 600 keer bevraagd door werkgevers die vragen hebben over het toepassen van gepaste voorzorgsmaatregelen en andere Coronagerelateerde vragen. Werkgevers zijn verplicht een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) te maken waar de arbeidsrisico's in kaart gebracht worden en maatregelen om deze risico's te beheersen. De Coronagerelateerde maatregelen zijn gebaseerd op de RIVM-richtlijnen.

Situatieschets op sectoraal niveau

² Vanwege de Coronacrisis is de richtlijn voor de opvang van dak- en thuislozen uitgebreid, waardoor ook arbeidsmigranten die normaliter niet het recht op opvang hebben nu bij de gemeente om noodopvang kunnen verzoeken.

³ Zo heeft de ambassade van Litouwen aangegeven zeker 1000 personen te hebben begeleid, de ambassade Spanje ongeveer 800 personen en daarnaast hebben ook de Roemeense en Slowaakse ambassades aangegeven veel nieuwe meldingen gehad te hebben.

Het is moeilijk om harde cijfers over de aard en omvang van de problematiek te geven. Om wel een goed beeld te kunnen geven van wat er plaats vindt, gaat deze analyse in op de situatie in verschillende sectoren waar veel arbeidsmigranten in werkzaam zijn: de distributiecentra, de agrarische sector en de voedingsmiddelenindustrie.

Distributiecentra

In de distributiecentra zijn volgens een schatting 62.000 mensen aan het werk. Er is een spanningsveld tussen de norm om anderhalve meter afstand te houden aan de lopende band, en de toegenomen werkdruk waarbij in veel gevallen een hogere productiviteit wordt verwacht. Onder arbeidsmigranten is logistiek de meest voorkomende sector. Circa 29% van de arbeidsmigranten die werkt via een georganiseerd uitzendbureau, werkt in de logistiek. Dit komt neer op ongeveer 53.000 arbeidsmigranten, het merendeel van de medewerkers in een distributiecentrum. In distributie wordt er regelmatig gewerkt met grote shifts die tegelijk beginnen en gelijktijdig de toegangspoort ingaan. Daarnaast is het bij het order picken soms lastig om met gepaste afstand tot elkaar te werken.

In de periode 2013-2019 zijn er 101 grootschalige distributiecentra (elk meer dan 40.000 vierkante meter) geopend. Regio West-Brabant is koploper met 18 grootschalige distributiecentra. Gevolgd door Noord-Limburg (15), Groot-Rijnmond (14), Midden-Brabant (12) en Zuidoost-Brabant (8). In veel van deze grootschalige distributiecentra zijn arbeidsmigranten aan het werk. Doordat er momenteel veel online wordt besteld, ligt er een hoge druk op de werkzaamheden in distributiecentra. De distributiecentra liggen vaak ver verwijderd van woonwijken op industriegebieden. Arbeidsmigranten worden om die reden veelal in busjes naar het distributiecentrum vervoerd. Fietsen of het gebruik van openbaar vervoer is op deze locaties bijna geen optie.

Agrarische sector

In de agrarische sector is er veelal sprake van seizoenswerk. Hierdoor is er niet het hele jaar door dezelfde behoefte aan arbeidskrachten en is er een grote flexibele schil van werknemers. Er werken in de sector in totaal zo'n 350.000 mensen waarvan 212.000 een flexibel contract hebben of zzp'er zijn. Van deze flexibele schil zijn er ongeveer 135.000 EU-arbeidsmigranten. Het gaat dus om een groot deel van de mensen die werkzaam zijn in de agrarische sector. Werkgevers in de agrarische sector nemen zowel de arbeidsmigranten zelf in dienst of huren hen in via een uitzendbureau. Met name de glastuinbouw heeft arbeidsmigranten in dienst via uitzendbureaus. Veel werkgevers werken jaarlijks met dezelfde tijdelijke seizoenwerkers uit Midden- en Oost-Europa (voornamelijk Polen).

Enerzijds zijn er agrarische ondernemers die vrezen voor tekorten bij de oogst, omdat het seizoen nog moet beginnen en er verwacht wordt dat arbeidsmigranten minder of zelfs in zijn geheel niet meer naar Nederland reizen om te werken. Anderzijds heeft bijvoorbeeld de sierteeltsector, nu juist veel minder werk waardoor arbeidsmigranten in die sector zonder werk komen te zitten. De werkgeversorganisatie LTO en gelieerde vaktechnische organisaties hebben om deze reden twee bemiddelingsplatformen⁴ in het leven geroepen. Werkgevers zijn ook onderling en regionaal actief om te voorzien in hun arbeidsbehoefte middels collegiale in- en uitleen. De sector ondersteunt werkgevers bij deze collegiale in- en uitleen met informatie. Veel werkgevers staan op dat moment voor de uitdaging om de personeelsbehoefte op een andere manier in te vullen dan normaal gewend middels arbeidsmigranten. Vooralsnog lijkt de sector er vertrouwen in te hebben dat er met het open blijven van de grenzen, collegiale uitleen en met behulp van in de regio samenwerkende uitzendbureaus, er geen tekorten ontstaan. Dit moet echter wel in de gaten worden gehouden.

Voorbeeld problematiek in de praktijk:

Uitzendbureaus in de gemeente Westland geven aan dat het niet mogelijk is alle arbeidsmigranten strikt volgens de RIVM-richtlijnen te vervoeren en tegelijkertijd het productieproces op peil te houden. De Veiligheidsregio Haaglanden heeft vervolgens aangegeven dat continuering van werkzaamheden in de groente- en fruitteelt cruciaal is voor de voedselvoorziening in Nederland en

⁴ helponsoogsten.nl en werkenindelandentuinbouw.nl

dat daarom het aan de voedselvoorziening gerelateerde vervoer doorgang moet vinden. Dit zorgt voor veel verwarring voor werkgevers en werknemers, omdat er bijvoorbeeld op de website van de Politie wordt aangegeven dat er wel boetes volgen als collega's bij elkaar in een busje zitten zonder gepast afstand. Er zijn bovendien wisselende berichten wat betreft de beboeting van het uitzendbureau en in sommige gevallen de individuele arbeidsmigranten.

Een van de vraagstukken die in het geval vervoer ook worden aangedragen door LTO, is de vraag of een huisvestingslocatie waarbij arbeidsmigranten gezamenlijke voorzieningen delen, ook zou kunnen worden gezien als één meerpersoonshuishouden onder de voorwaarden die het RIVM ook stelt. In dat geval kunnen namelijk de arbeidsmigranten die in één huis wonen onder bepaalde voorwaarden wel gebruik maken van gezamenlijk vervoer. Het is bovendien duidelijk geworden dat verschillende veiligheidsregio's verschillende beleidsregels gebruiken en handhaven.

Voedingsmiddelenindustrie

In de voedingsmiddelenindustrie werken naar schatting 144.000 mensen (2019) over 6185 bedrijven. Dit is ongeveer 19,1% van de totale industriële werkgelegenheid. Van alle arbeidsmigranten die werken via een georganiseerd uitzendbureau, werkten in 2018 27% in de voedingsmiddelenindustrie. Dit gaat dus om ongeveer 50.000 arbeidsmigranten die dagelijks werken aan het verpakken en verwerken van voedingsproducten. De voedingsmiddelenindustrie kenmerkt zich door veelal industriële omgevingen met grote fabrieken en lopende band-werk, wat niet vanzelfsprekend is in te richten met 1,5 meter afstand tussen werknemers.

Zowel in de voedselmiddelenindustrie als in de logistiek zijn op dit moment extra handen nodig. Dit heeft o.a. te maken met de bevoorrading van supermarkten.

Voorbeeld problematiek in de praktijk:

Een bakkersbedrijf in Brabant werkt voornamelijk met een vast uitzendbureau. Bij dit bakkersbedrijf werken ong. 140 medewerkers (gedeeltelijk in vaste dienst, gedeeltelijk via de uitzendorganisatie). De huizen van de arbeidsmigranten die wonen in Tilburg en Waalwijk raken overvol. De arbeidsmigranten die tot nu toe in België hebben gewoond zijn naar NL verhuisd, om aan de behoeftes (qua capaciteit) te voldoen. In een van de woningen wonen 12 mensen bijeen. Daardoor is het in de woning niet mogelijk om de RIVM-richtlijnen voldoende op te volgen. De RIVM-richtlijnen worden nauwelijks opgevolgd op de werkvloer, op 27 maart zijn er wel plastic afscheidingen geplaatst. De medewerkers die zich ziek voelen worden door de coördinatoren van het uitzendbureau onder druk gezet om te komen werken. De werknemers zijn bang om te weigeren. De medewerkers hebben niet de beschikking over hun eigen (recente, van 2020) verzekeringspas.

Dit zijn voorbeelden van slecht werkgeverschap waarbij de werkgever niet de verantwoordelijkheid neemt voor de gezondheid en veiligheid van zijn werknemers en daarbij de wettelijke verplichtingen en de normen van het RIVM niet in acht neemt.

Knelpunten arbeidsmigranten en Corona

De problematiek heeft dus betrekking op huisvesting, vervoer, maar ook op de toegang tot de zorg voor arbeidsmigranten. Dit is vaak gerelateerd aan de afhankelijke positie van de arbeidsmigrant tot de werkgever of het uitzendbureau. Er zijn signalen uit de vakbond dat zieke arbeidsmigranten doorwerken, omdat zij anders niet betaald krijgen en daardoor bijvoorbeeld ook hun huisvesting verliezen. Er zijn signalen dat er werkgevers zijn die werknemers bij de ingang van het bedrijf checken op ziekteverschijnselen. Zieke werknemers mogen vervolgens niet aan het werk, maar arbeidsmigranten kunnen vervolgens ook niet terug naar huis omdat zij afhankelijk zijn van het gezamenlijk vervoer. Er zijn daarentegen ook signalen van werkgevers die druk uit oefenen op arbeidsmigranten om door te werken bij verkoudheidssymptomen⁵ of zelfs bij ziekte. Daarnaast geeft de FNV aan dat arbeidsmigranten bang zijn dat ze geen zorg ontvangen omdat ze geen zorgpasje van hun werkgever hebben ontvangen, of omdat de zorgverzekering stopt na ontslag (indien de werkgever dit van het loon inhield). Uit vrees gaan zij niet tijdig naar de huisarts. Bij

⁵ In de RIVM-richtlijnen is aangegeven dat mensen die werken in vitale beroepen met verkoudheidssymptomen wel aan het werk kunnen, wat voor onduidelijkheid zorgt bij arbeidsmigranten die hebben begrepen dat zij juist bij verkoudheid binnen moeten blijven.

een check van de FNV bleek dat op één woonlocatie ruim 50 mensen waren zonder zorgpas. Op een andere locatie hadden 8 mensen geen zorgpas, bij steekproef onder 40 arbeidsmigranten. Ook komt voor dat premies wel worden ingehouden, maar niet afgedragen.

De maatregelen die EU-lidstaten rondom de grenzen hebben genomen om de volksgezondheid te beschermen hebben direct invloed op de normale praktijk van arbeidsmigranten. Normaliter kunnen arbeidsmigranten direct de grens over en kunnen zij regelmatig op en neer naar het thuisland. Ook wanneer bijvoorbeeld het dienstverband eindigt. Op dit moment is reizen naar het thuisland echter moeilijk, zo niet onmogelijk. Dit zorgt ervoor dat arbeidsmigranten soms geen kant op kunnen. Anderzijds willen arbeidsmigranten niet terug naar het thuisland vanwege het quarantaine-regime in het thuisland of een mindere gezondheidszorg in het thuisland. Ook bestaat er nog een aanzienlijke groep die, onder de juiste hygiënische omstandigheden, juist wel werkzaam wil blijven in Nederland.

Conclusie

Werkgevers zorgen met man en macht ervoor dat het werk in de genoemde sectoren door kan gaan. Veel werk gaat door; ook voor arbeidsmigranten. Werkgevers worden geconfronteerd met onduidelijkheid over hoe regels van de Rijksoverheid, lokale overheden, veiligheidsregio's en controlerende instanties moeten worden geïnterpreteerd en nageleefd. De communicatie is nu vaak te algemeen voor specifieke situaties. In het geval van arbeidsmigranten zijn er specifieke problemen in de huisvesting en het gezamenlijke vervoer, waar nu geen eenduidige oplossing voor is. We zien dat werkgevers ook zoekende zijn naar de juiste maatregelen die zij kunnen treffen om de arbeidsmigranten die voor hen werken, zo goed mogelijk te beschermen. Voorop staat dat niemand gebaat is bij een uitbraak van het Coronavirus bij een grote groep arbeidsmigranten. Hierdoor zou de volksgezond en continuïteit van vitale processen in gevaar kunnen komen.

Uit de verschillende klachten blijkt dat het niet altijd goed gaat. Gegeven de wijze waarop arbeidsmigranten werken, wonen en reizen, is het belangrijk dat er op korte termijn oplossingen worden gevonden. Tegelijkertijd is het goed mogelijk dat er moet worden gezocht naar langdurige oplossingen die passen bij een '1,5 meter samenleving'. Gelet op de casuïstiek die via sociale partners, ambassades en ngo's zijn verkregen, zijn er vijf grote lijnen zichtbaar op het gebied van de werksituatie, de huisvesting, het vervoer, de zorg en de grenzen. De problematiek vraagt daarom om een gezamenlijke oplossing. Door de vele betrokken instanties op lokaal en landelijk niveau is het moeilijk om in deze periode van onzekerheid tot eenduidige oplossingen te komen. Het is wenselijk de coördinatie daartoe te versterken.

Bescherming arbeidsmigranten

Uitgangspunten:

- Doordat veel EU-arbeidsmigranten dicht op elkaar wonen, reizen en werken in vitale processen zoals de land- en tuinbouw en logistiek, lopen zij meer risico op besmetting met het coronavirus.
- Voor zowel de gezondheid van de arbeidsmigranten en hun omgeving, als mede de continuïteit van vitale processen, is het van groot belang dat het besmettingsrisico bij deze groep zo klein mogelijk wordt gehouden.

Voorstel:

- Om urgente problemen aan te pakken wordt er voorgesteld om met spoed een aanjaagteam in te stellen die op regionaal niveau problemen agendeert en partijen samenbrengt om op de korte en (middel)lange termijn tot oplossingen te komen.
- Dit voorstel geeft ook uitvoering aan de motie Smeulders c.s. van 14 april over het voorkomen of beperken van de kwetsbaarheid van arbeidsmigranten.

Gevraagd besluit

De ICCb wordt gevraagd om akkoord te gaan met het samenstellen van een aanjaagteam gericht op de bescherming van arbeidsmigranten.

In de ICCb en MCCb van 29 april zal, indien akkoord, een memo worden geagendeerd met de verder invulling en opdracht aan een 'anjaagteam bescherming arbeidsmigranten'. Tevens wordt er dan een voorstel gedaan voor de bestuurlijke trekker van dit aanjaagteam.

MCCb

Directie
Arbeidsverhoudingen
 Afdeling Sociale Dialoog en
 Arbeidsmigratie

Contactpersoon
 minszw.nl

10.2e

memo

Memo - Situatie arbeidsmigranten en het Coronavirus

Datum

15-04-2020

Onze referentie

2020-0000054532

Aanleiding

Via verschillende kanalen (vakbonden, Inspectie SZW, het OM, media, Kamerleden, etc.) worden er zorgen geuit over de positie van EU-arbeidsmigranten en de risico's die zij op het moment lopen qua besmetting met het Coronavirus. Tijdens een DG-overleg op 7 april is er besloten om een analyse van de problematiek te maken, alvorens er kan worden overgegaan op een landelijke aanpak. Deze analyse treft u aan als bijlage bij deze memo. Het voorstel is om voor de landelijke aanpak een aanjaagteam te vormen die op regionaal niveau de problematiek agendeert en aanstuurt op oplossingen voor de korte en (middel)lange termijn. De problematiek van arbeidsmigranten en het besmettingsrisico met het coronavirus is urgent en vraagt om een directe aanpak.

Beslispunten/advies/beslistermijn

- Kunt u, mede gelet op de analyse, akkoord gaan met het voorstel om een aanjaagteam in te stellen bestaande uit SZW, BZK, EZK, LNV, IenW en JenV?
- Kunt u akkoord gaan met de opdracht aan het aanjaagteam (versterken lokale-landelijke coördinatie en doen van verderstreckende voorstellen ter verbetering van de onderliggende problematiek, ook met het oog op 1,5 meter samenleving; monitoren van tekorten en overschotten in deelsectoren)?
- In de ICCb en MCCb van 29 april zal, indien akkoord, een memo worden geagendeerd met de verder invulling en opdracht aan een 'anjaagteam bescherming arbeidsmigranten'. Tevens wordt er dan een voorstel gedaan voor de bestuurlijke trekker van een aanjaagteam.

Kernpunten

Arbeidsmigranten vervullen een belangrijke rol in de Nederlandse economie. Van de grofweg 8 miljoen banen wordt 10% ingevuld door arbeidsmigranten. Vaak gaat het om werk waar beperkte opleiding voor nodig is: schoonmaak, distributie, landbouw, etc. EU-arbeidsmigranten werken veel in sectoren die in de Coronacrisis als essentieel zijn aangemerkt, bijvoorbeeld de voedselvoorziening.

Arbeidsmigranten werken vaak op tijdelijke arbeidscontracten waarbij huisvesting en transport naar en van het werk door de werkgever ter beschikking worden gesteld. Het gaat daarbij om voorzieningen die vaak niet voldoen aan de 1,5 meter afstandregel. Arbeidsmigranten verrichten fysiek werk in de essentiële sectoren en thuiswerken is geen optie (nog los van de huisvesting). Ook op het werk dienen de voorzorgsmaatregelen in acht te worden genomen, maar uit

meldingen van de vakbonden en Inspectie SZW blijkt dat hier substantiële problemen mee zijn.

De leef- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten maken de kans op coronabesmetting groot en vormen een risico voor de beheersing van het coronavirus. In het buitenland (Singapore) is al gebleken dat arbeidsmigranten vanwege de leef- en werkomstandigheden een risico vormen voor de coronabeheersing. Bovendien heeft dit effecten voor de volksgezondheid in bredere zin en kan het effecten hebben op de voedselvoorziening als veel arbeidsmigranten uitvallen door besmetting met het coronavirus.

De verantwoordelijkheden ten aanzien van de leef- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten zijn in Nederland belegd bij diverse instanties: gemeenten gaan over de realisatie van huisvesting en de keurmerken SNF en AKF gaan over de kwaliteit van de huisvesting. De Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (ILT) en de Veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor het toezicht op vervoer en de Inspectie SZW (ISZW) op gezond en veilig werk. Bij ernstige situaties, zoals arbeidsuitbuiting, zijn ook de RIEC (Regionale Informatie en Expertise Centra) betrokken.

Binnen de bestaande wet- en regelgeving is het belangrijk dat gecoördineerd wordt opgetreden richting werkgevers en betrokken uitzendbureaus. Hierbij doen zich grote verschillen voor tussen de regio's en is het gewenst te gaan werken met aanjaagteams zoals dat ook gebruikelijk is bij bijvoorbeeld ondermijning van de rechtstaat en de omgang met verwarde personen.

Voorstel is een aanjaagstructuur in het leven te roepen, het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, onder leiding van een bestuurlijk boegbeeld dat ambtelijk ondersteund wordt door een projectorganisatie die door SZW, BZK, EZK, LNV en JenV bemenst wordt. Opdracht van het aanjaagteam is driedelig:

- (a) stimuleer de samenwerking tussen betrokken partijen om wetsnaleving inclusief de coronamaatregelen te bevorderen bij werkgevers en uitzendbureaus die werken met arbeidsmigranten;
- (b) doe op korte termijn voorstellen om de werk- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren zodat ook het risico op coronabesmetting voor arbeidsmigranten afneemt;
- (c) monitoren van tekorten en overschotten aan arbeidsmigranten in deelsectoren en zo nodig stimuleren van arbeidsbemiddeling.

SZW zal initiatief nemen voor het starten van het aanjaagteam. Het aanjaagteam zal per sector/regio met problematiek de spelers om tafel zetten en stimuleren tot het nemen van hun verantwoordelijkheid. Indien u akkoord gaat met het instellen van een aanjaagteam, zal er op 29 april in de ICCb en MCCb een stuk met de verdere uitwerking van de taken van dit team worden ingebracht.

Het voorgestelde aanjaagteam zal tevens uitvoering geven aan de motie Smeulders c.s., die verzoekt de regering te bezien welke maatregelen of inzet van toezichthouders zoals de Inspectie SZW nodig zijn om kwetsbaarheid van arbeidsmigranten te voorkomen of te beperken.

Onderliggende analyse (bijlage)

Het in kaart brengen van de problematiek bij de gehele populatie van arbeidsmigranten is op korte termijn niet mogelijk. Om een onderbouwd beeld te geven van de huidige situatie zoomt de analyse uit de bijlage in op een drietal sectoren de voedingsindustrie, distributiecentra en de agrarische sector.

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Datum
15-04-2020

Onze referentie
2020-0000054532

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nationaal Crisis Centrum

Contactpersoon
T 070 751 50 50

Datum
29 april 2020

agenda

ICCB Covid-19

Omschrijving	ICCb Covid-19
Vergaderdatum en -tijd	29 april 2020, 10.00 uur
Vergaderplaats	NCTV
Aanwezig	

Afwezig

1. Opening

2. Algemeen beeld

- Dashboard (voorzitter IAO)
- Omgevingsanalyse (NKC)

3. Flexibele vervolgaanpak en anderhalvemetersamenleving (NCTV)

- Proces totstandkoming protocollen en juridische status (NCTV, EZK)
- Archivering Hotspotbenadering Covid-19 (NCTV)
- Opdracht SGO anderhalvemetersamenleving (NCTV)

4. Maximaal controleren (VWS)

- Mobiliteit (IenW)
- Memo Arbeidsmigranten (SZW)

5. Continuïteit vitale processen en samenleving (NCTV)

6. Zorg voor kwetsbare personen (VWS)

7. Financieel-economisch (EZK)

8. Caribisch gebied (BZK)

9. Internationaal

10. Parlementaire zaken

11. Communicatie

Nationaal Crisis Centrum

12. Agenda MCCb

Datum

- Opdracht SGO anderhalve meter-samenleving

29 april 2020

13. Rondvraag en sluiting

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0429C

Verslag ICCB COVID-19

Woensdag 29 april 2020, 10.00u

Departementaal vertrouwelijk

NICTV

Agenda

1. Opening
2. Algemeen beeld
3. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)
4. Maximaal controleren (toelichting VWS)
5. Continuïteit vitale processen en samenleving (toelichting NCTV)
6. Zorg voor kwetsbare personen (toelichting VWS)
7. Financieel-economisch (toelichting EZK)
8. Caribisch gebied (BZK)
9. Internationaal
10. Parlementaire zaken
11. Communicatie
12. Punten agenda MCCb 16.00
13. Rondvraag en sluiting

1. Opening en mededelingen

Geen bespreekpunten

2. Algemeen beeld

RIVM:

- RIVM toont de verschillende medische prognoses.
- Meer onzekerheid over R vanwege verschillende factoren die daar van invloed op zijn.
- RIVM toont verschillende scenario's obv volgende modellen:
 - Als er nooit maatregelen waren geweest
 - Als we nu stoppen met huidige maatregelen
 - Als we doorgaan met huidige maatregelen
- Opening scholen heeft beperkt effect op ic-opnames. Andere versoepelingen naar verwachting wel.

2. Algemeen beeld

Vragenronde n.a.v. RIVM toelichting

- Verschuiving lijn en piek: model wordt gekalibreerd op daadwerkelijke cijfers. Eerdere waarden vanuit WHO waren anders dan cijfers in NL. We hebben nu eigen cijfers uit NL. Daarom zal je zien dat de piek kan veranderen.
- Sinds anderhalve week een daling opgetreden in 65 plus categorie. 65 plus categorie groot in relatie tot verpleeghuizen. Met invoeren van maatregel "ga niet op bezoek" zien we dat toename nieuwe verpleeghuizen gedaald is. Binnen verpleeghuizen is verspreiding wel doorgedaan. Dit is ook op basis van wat gemeld is.
- Twee OMT's voor Caribisch NL. Op twee eilanden na geen nieuwe meldingen.

11.1

2. Omgevingsanalyse (1)

Mensen worstelen met de vraag: 'wat kunnen we wel en niet doen, en wat vinden we daar eigenlijk van?' Naar de IKEA gaan bijvoorbeeld [REDACTED] Hoewel er verontwaardiging is over de drukte bij de IKEA-vestigingen, is die verontwaardiging een stuk minder groot dan bij eerdere drukte een paar weken geleden. Ook de boosheid over de drukte lijkt ver weg.

11.1

Onderzoeksbureau Motivaction: De angst voor het virus neemt af en de zorgen over de economie groeien. Steeds minder mensen geven de prioriteit aan gezondheid als zij dit afwegen tegen de economie, maar een goede gezondheidszorg noemt verreweg de grootste groep (82 procent) nog altijd de belangrijkste waarde voor de manier waarop Nederland met de pandemie omgaat.

2. Omgevingsanalyse (2)

Een kwart van de mensen maakt alweer niet-noodzakelijke afspraken buiten de deur. Twee op de tien vindt het prima om met vrienden af te spreken, mits je niet verkouden bent. Een maand geleden gold dat nog voor één op de tien. Jongeren hebben de grootste moeite om zich aan de regels te houden. De helft van de Nederlanders vindt het volgens onderzoek van adviesbureau Citisens steeds moeilijker om zich aan de maatregelen te houden.

De Nederlandse Vereniging voor Intensive Care, het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding, en het RIVM melden dat de capaciteit van de IC's structureel omhoog moet om de komende jaren ook coronapatiënten op te vangen. De meeste vraag gaat uit naar verpleegkundigen en ondersteunend personeel.

2. Omgevingsanalyse (3)

Media berichten over de stijging van de R_0 die van 0,7 weer 'richting de 1' kruipt.

Het dagelijks leven komt in veel Europese landen weer opgang. Media vragen zich af of deze versoepelingen in andere EU-landen ook zou kunnen betekenen dat de maatregelen in Nederland snel zullen versoepelen.

Telegraaf schrijft tot slot op de voorpagina dat de terugloop van het virus de ontwikkeling van een vaccin vertraagt. Bewijzen dat een vaccin werkt, wordt namelijk lastiger als corona de aftocht blaast.

2. Algemeen beeld

Aanvulling:

- NP ziet dat blijf thuis wat minder wordt aangehouden dan de 1,5 meter.
- Overlast op straat, vaak jongeren en coronafeestjes (soms ook met geweld)
- Drukkend effect op criminaliteit van corona voorbij – bijna weer gewone getallen

3a. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

- Huidige fase is een stappenmodel

- [Redacted text block]

11.1

Juridische inbedding protocollen

Protocollen zijn hulpmiddel voor sectoren om invulling te geven aan de hoofdnormen van de anderhalve meter samenleving

Protocollen zelf hebben geen autonome juridisch status en zijn niet juridisch bindend

Sectoren (c.q. brancheorganisaties daarbinnen) stellen zelf protocollen op

Werkgroep EZK adviseert (niet bindend)

A en B-sectoren →

- protocol als uitwerking van maatregelen ex Aanwijzing MinVWS en Noodverordening
- toezicht op naleving bepalingen protocol ligt primair binnen de sector
- handhaving van de hoofdnorm in publieke ruimte (overtreding bepalingen Noodverordening) door politie-BOA's

Specifiek B-sectoren → protocol is geen voorwaarde voor (gedeeltelijke) openstelling

Langere termijn → inbedding maatregelen in wet Covid-19

3a. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

Proces totstandkoming protocollen en juridische zaken (NCTV/EZK)

-
- Alle stromen die bezig zijn met protocollen zijn nu goed samengevoegd.
- Consequenties voor dwarsdoorsnijdende thema's kunnen goed bij besluitvorming worden betrokken.
- Veel gesproken over juridisch kader van protocollen. Conclusie is dat protocollen geen juridische status hebben. De basis blijft de aanwijzing op basis van de wpg. Protocollen zijn een uitwerking van wat in de aanwijzing staat.
- Protocollen worden niet ter goedkeuring voorgelegd aan overheid (wordt wel een advies op gegeven), blijft een verantwoordelijkheid van sectoren zelf. Handhaving pas als noodverordening wordt overtreden.

11.1

3a. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

Procesafpraak: [REDACTED] Reacties kunnen vandaag worden ingestuurd. Het stuk gaat niet door naar de MCCb. Verwerkingen komen terug in volgend ICCb. Oplegnotitie moet komen voor MCCb met aandacht voor status

11.1

[REDACTED]

11.1

3a. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

- Voor A en B protocollen in 1 proces. Zorg over status die protocollen krijgen door ze door een ambtelijke werkgroep te laten bekijken. Als er weer een tussenstap komt tussen gemaakte afspraken met de sector en het OMT met een werkgroep met mensen die de sectoren niet kennen. Werkgroep moet juist kijken op doorsnijdende thema's als OV en buitenruimte, niet naar de inhoud van de protocollen.
- Opschrijven dat het een hulpmiddel is voor sectoren om te openen en om de beoordelen op doorsnijdende thema's
- Aandacht voor handhaving – zorg als politie en masse wordt gebeld bij het niet naleven van protocollen.
- Bonden geven aan dat ze protocollen willen vaststellen ivm arbeidsveiligheid. Inspectie toetst pas na opname in RI&E

3b. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

Archivering Hotspotbenadering Covid-19 (NCTV)

- Ruime bewaarplicht en afspraken over hoe wordt opgeslagen en aangeleverd bij het archief. Ervaringen MH17 zijn zo goed mogelijk verwerkt in voorstel voor crisisfase.
- Voor vervolgfase nieuwe afspraken maken.

3c. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

Opdracht SGO anderhalve meter-samenleving (NCTV)

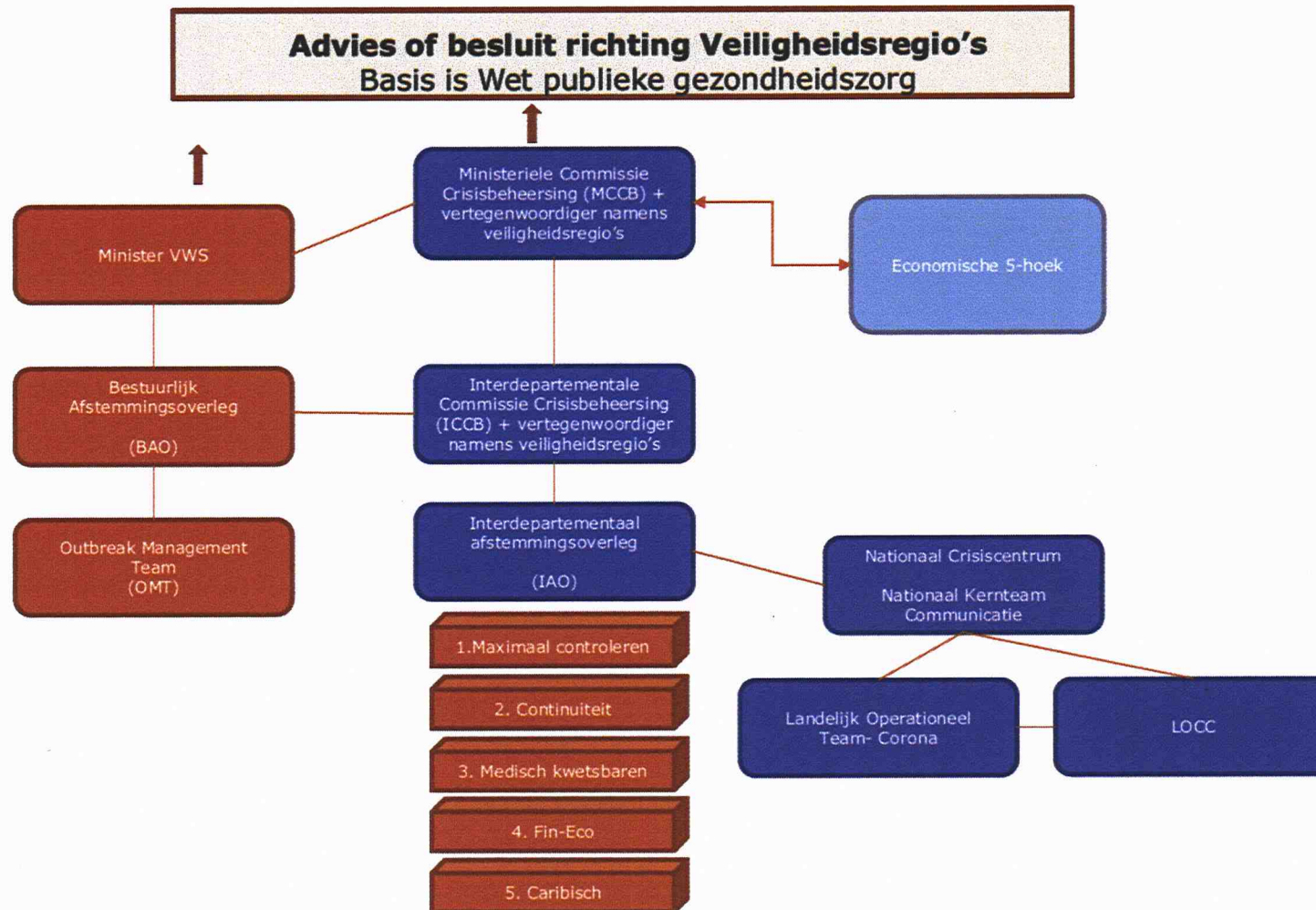
Rijksoverheid

Van sprint naar marathon

Opdracht
anderhalvemeter-
samenleving

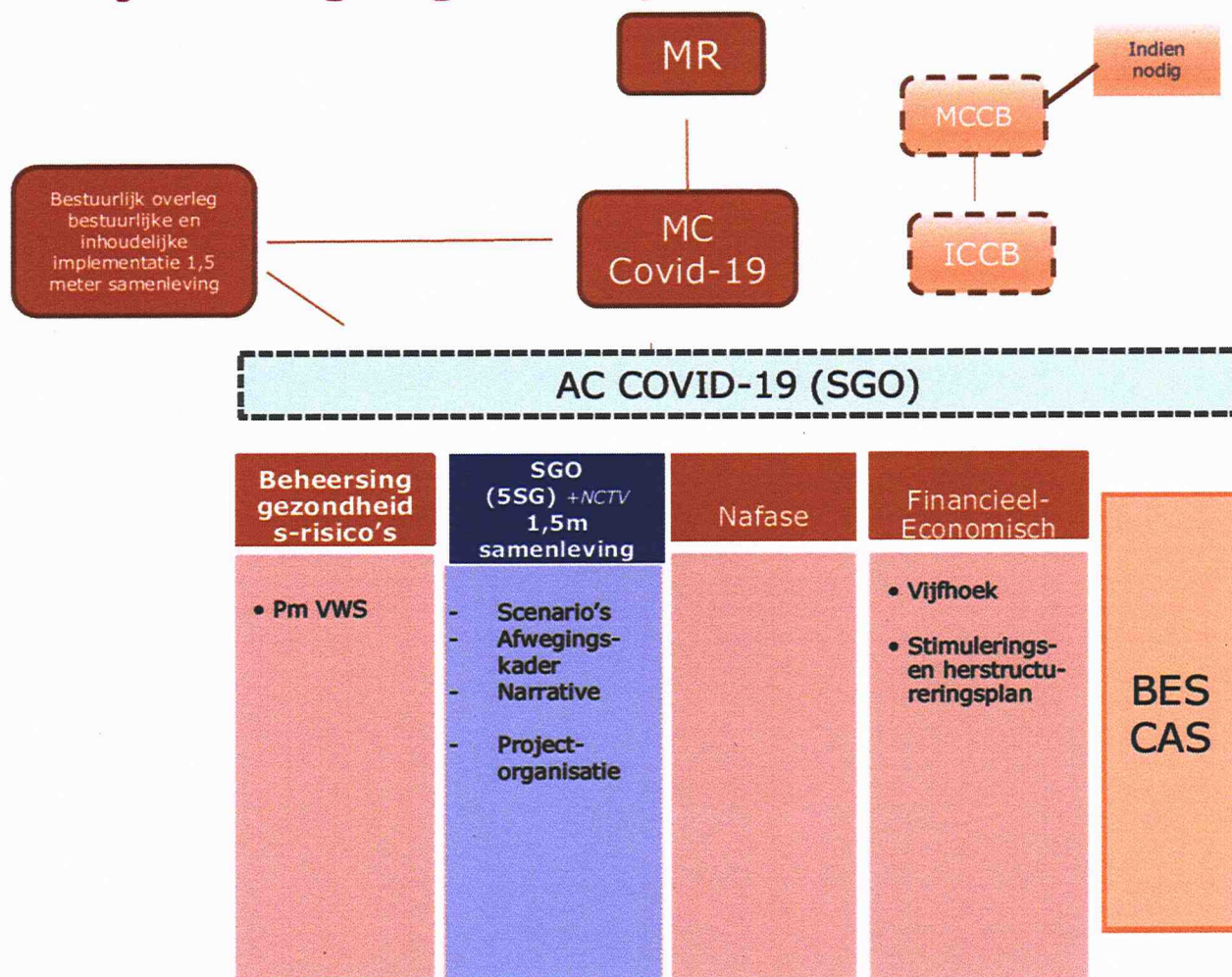

Huidige situatie sprintfase (crisisorganisatie)

Doorkijk overgang van sprintfase naar programmaorganisatie

Opdracht anderhalvemetersamenleving

Interdepartementale werkgroep werkt in opdracht van SGO (stuurgroep J&V, BZK, I&W, SZW, EZK) aan producten en een werkwijze die de basis leggen voor beleid voor de anderhalvemetersamenleving na de crisisfase.

Eerste producten:

- scenario's voor de anderhalvemetersamenleving op middellange termijn,
- afwegingskader voor bijbehorende beleidskeuzes
- en het daaraan verbonden *narrative*.

Opdracht SGO aan interdepartementale stuurgroep (5SG) en werkgroep

1) Scenario's

Maak samen met sectoren en kennisinstituten (en waar mogelijk op basis van gevalideerde integrale gegevens) scenario's voor de anderhalvemetersamenleving (scenario's op basis van de randvoorwaardelijke maatregelen). Deze scenario's gaan uit van langdurige inzet van de 1,5m, en geven weer hoe sociale acceptatie, het functioneren van de economie en de gezondheidsrisico's zich ontwikkelen.

2) Afwegingskader

Kom tot een afwegingskader waarbij sociale acceptatie van de maatregelen de norm is (handhaving is hierbij sluitstuk). Maak daarbij gebruik van relevante internationale ervaring. Betrek hierbij de effecten die het inregelen van verschillende maatschappelijke en economische activiteiten hebben op flessenhalzen als publieke ruimte en openbaar vervoer.

3) Narrative

Maak van het afwegingskader een *narrative*, het nieuwe verhaal dat inzichtelijk maakt waarom stappen genomen worden en hoe weging van belangen heeft plaatsgevonden, opdat elke stap uitlegbaar is op de assen van gezondheid, economie en sociaal. Dit komt de compliance ten goede.

5 uitgangspunten voor scenario's

1. De scenario's gaan uit van **langdurige inzet van algemene gezondheidsmaatregelen** (zie hiernaast, blok 1):
 - 1) hygiëneadviezen zoals handenwassen en geen handenschudden,
 - 2) houd 1,5 meter afstand,
 - 3) blijf thuis bij klachten (gezinsquarantaine bij koorts)
2. In de scenario's wordt uitgewerkt wat het **effect** is van het **differentiëren** en anders vormgeven van de **huidige beperkingen** die aan het openbaar leven zijn gesteld (zie hiernaast blok 2, svz 21 april)
3. Maak in de scenario's (waar mogelijk) gebruik van de **protocollen** die bij diverse sectoren in de maak zijn – hierbij is er onderscheid tussen sectoren die niet van overheidswege gesloten zijn en sectoren die dat wel zijn. Deze laatste categorie vraagt om specifieke scenario's.
4. Uitgangspunt voor de scenario's is **sociale acceptatie** van de geldende maatregelen gegeven
5. Bijzondere aandacht in de diverse scenario's voor de wederzijdse afhankelijkheden en verbanden (flessenhalzen), zoals **publieke ruimte** en **OV**; met ruimte voor **lokale/regionale invulling**
6. De opdracht en de programmaorganisatie zijn van kracht tot de algemene gezondheidsadviezen niet meer van kracht zijn (ihb de 1,5m). Het betreft hier dus een **tussenfase**.

1. Algemene gezondheidsadvies:

- Algemene hygiënemaatregelen (was uw handen, hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog, gebruik papieren zakdoekjes, schud geen handen)
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Mensen met verkoudheidsklachten of verhoging tot 38 graden Celsius: blijf thuis.
- Mensen met verkoudheidsklachten en koorts (boven 38 graden Celsius) en/of benauwdheid: blijf thuis. Heeft u huisgenoten, dan mogen zij ook niet naar buiten.

Besluit op basis van het OMT/BAO

2. Beperking openbaar leven op basis van medisch advies

- Blijf zoveel mogelijk thuis, ook tijdens het aankomende paasweekend. Ga alleen naar buiten als dat nodig is
- Ga alleen naar buiten voor werk wanneer u niet thuis kunt werken.
- Ontvang zo min mogelijk bezoek (maximaal 3 bezoekers)
- Alle eet- en drinkgelegenheden zijn gesloten. Bezorgen en afhalen blijft mogelijk – ook voor coffeeshops.
- Gesloten zijn ook: sportverenigingen, sport- en fitnessclubs, sauna's, casino's, speelhallen, seksinrichtingen.
- Het uitoefenen van alle vormen van contactberoepen is verboden, voor zover er geen 1,5 meter afstand tot de klant gehouden kan worden
- Scholen in het middelbaar beroepsonderwijs zijn fysiek gesloten en geven onderwijs op afstand.(MBO)
- Hogescholen en universiteiten zijn fysiek gesloten en geven onderwijs op afstand.
- Hogescholen en universiteiten
- Verbod op evenementen met een vergunnings- of meldplicht
- Andere samenkomsten zijn tot en met 28 april verboden, zoals culturele instellingen waarbij publiek samenkomt.
- Publieke locaties zoals musea, concertzalen en theaters zijn gesloten.
- Advies: reis niet naar het buitenland, tenzij dat echt noodzakelijk is (vakantie-reizen gelden niet als noodzakelijk).
- Er geldt een vliegverbod vanuit risicogebieden naar de BES-eilanden. Hiervoor is een lijst samengesteld.
- Winkels en het openbaar vervoer nemen maatregelen
- Markten mogen alleen doorgaan als de voorzitter van de veiligheidsregio ontheffing heeft verleend.
- Gezondheidsverklaring verplicht voor reizigers hoog-risicogebieden.
- Dringend advies 14 dagen thuisquarantaine

Komen tot een programma-organisatie

Het formuleren van een aanpak en programmastructuur met daarin meegenomen o.a.

- Rol kennisinstituten
- Verbinding lokaal bestuur
- Verbinding sociale partners
- Aansluiting en betrokkenheid andere departementen
- Identificeren en afstemmen met andere externe partners (te denken aan sopa's, OV-sector)
- Aparte structuur Cariben

Uitgangspunten

- zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande structuren.
- Onderscheid tussen de financiële vragen en inhoudelijke / bestuurlijke vragen.
- Het programma is lerend / iteratief van aard.

Tijdpad

Mei 2020 wordt een uitgewerkt plan opgeleverd voor de aanpak en programmastructuur.

4a. Maximaal controleren (VWS)

Mobiliteit (IenW)

- Vanmiddag toelichting in MCCb
- Probleemanalyse: dit is iets dat maanden gaat duren – welke dilemma's levert dit op?
- Gaat niet alleen over OV, maar ook over auto, distributie en fietsverkeer. OV is wel een bepalende randvoorwaarden. Als 1,5 meter gehanteerd moet worden, is 20-25 % beschikbaar, in bus en tram lager. Inzet van touringcars is ook beperkt mogelijk, bijvoorbeeld op drukke schooltrajecten. Mensen gaan zich op een andere wijze verplaatsen. Verwachting is dat fietsverkeer gaat toenemen. Hoe kan dit voldoende ruimte krijgen, bijvoorbeeld bij verkeerslichten.
- In de binnenstad wordt meer autoverkeer verwacht – kan tot infarcten leiden, wat distributie en bevoorrading beïnvloedt.

11.1

4a. Mobiliteit

2^e: Als maar 20 % in het OV kan, dan moeten stromen uitgesloten worden

1. vitale beroepen, mogen ook in de spits
2. hoger onderwijs, mbo meer ruimte geven buiten de spits
3. geen recreatief vervoer (betekent bijvoorbeeld dus geen dierentuinen open). Recreatief vervoer is normaal een groot deel van de vervoersvraag.

3^e dilemma: hoe handhaven?

10.2.g 11.1

Verwachten veel handhavingsproblemen. In de protocollen moet echt aandacht zijn voor mobiliteit, het is allemaal vervoer dat het systeem belast.

Communicatielijns zou zijn: blijf thuiswerken (kantoorpersoneel) ook rijksoverheidspersoneel niet in OV, blijf in de buurt, kies voor wandelen en fietsen, ook niet met de auto naar de binnenstad.

4a. Mobiliteit

11.1

Vanmiddag in MCCb een eerste scan.

- [Redacted text block]

4a. Mobilität

11.1

-

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

4a. Mobiliteit

10.2 g 11.1

Reactie IenW

-

- MCCb : korte presentatie door staatssecretaris met denklijnen en dilemma's, nog geen besluitvorming. Besluiten over openen sectoren straks integraal nemen, dus inclusief OV. Ook afhankelijkheden planning opnemen in de presentatie, bijvoorbeeld de tijd die nodig is om wijzigingen door te voeren.
- Voor "tussenpakketje" volgende week afspraak maken hoe dit onderwerp een plek krijgt.
- IAO aan boord om door te denken.

4b. Bescherming arbeidsmigranten (SZW)

Uitgangspunten:

- Doordat veel EU-arbeidsmigranten dicht op elkaar wonen, reizen en werken in vitale processen zoals de land- en tuinbouw en logistiek, lopen zij meer risico op besmetting met het coronavirus.
- Voor zowel de gezondheid van de arbeidsmigranten en hun omgeving, als mede de continuïteit van vitale processen, is het van groot belang dat het besmettingsrisico bij deze groep zo klein mogelijk wordt gehouden.

4b. Bescherming arbeidsmigranten (SZW)

Voorstel:

- Om urgente problemen aan te pakken wordt er voorgesteld om met spoed een aanjaagteam in te stellen die op regionaal niveau problemen agendeert en partijen samenbrengt om op de korte en (middel)lange termijn tot oplossingen te komen.
- Dit voorstel geeft ook uitvoering aan de motie Smeulders c.s. van 14 april over het voorkomen of beperken van de kwetsbaarheid van arbeidsmigranten.

- [Redacted text block]

11.1
10.2g

4b. Bescherming arbeidsmigranten (SZW)

De ICCb en MCCb worden gevraagd om akkoord te gaan met het instellen van een interdepartementaal aanjaagteam gericht op de bescherming van arbeidsmigranten onder aanvoering van SZW en dit onderwerp verder in de reguliere structuur op te pakken

5. Continuïteit vitale processen en samenleving

Geen bespreekpunten

6. Zorg voor kwetsbare personen (toelichting VWS)

Geen bespreekpunten

7. Financieel-economisch (toelichting EZK)

Geen besprekpunten

8. Caribisch gebied (BZK)

- Geen bespreekpunten
- volgende keer bij stilstaan (rode punten in dashboard)

9. Internationaal

Geen bespreekpunten

10. Parlementaire zaken

Geen bespreekpunten

11. Acties communicatie-aanpak 29/4

- Campagne mentale gezondheid van start sinds 28/4
- Jongerencampagne: influencers
- Communicatie protocollen
- Aanwijzing en noodverordening in lijn met communicatie
- Ontwikkeling NKC
- Persmoment na MCCb: perspectief en terugblik Koningsdag

12. Punten volgend ICCb/MCCb

- Opdracht SGO anderhalve meter-samenleving
- Presentatie dilemma's OV
- Geen persconferentie

13. Rondvraag en sluiting

- [REDACTED] 11.1
- Volgend OMT advies verwacht op 4 mei bespreken op 6 mei in ICCb. 5 mei wel een IAO
- [REDACTED] 11.1

Acties en afspraken ICCb 29 april 10.00u

3. Flexibele vervolgaanpak en anderhalve meter samenleving (NCTV)

ACTIES:

- NCTV stuurt sheets na over agendaonderwerp "opdracht SGO anderhalve meter-samenleving".

AFSPRAKEN:

- In ICCb woensdag (6mei) wordt een pakket maatregelen behandeld, met mogelijk versoepeling, ter besluitvorming. Dit pakket wordt komende dagen verder verkend, incl. vraagstelling richting OMT vrijdag (1mei). Dit pakket zal nog een tussenstap zijn, er wordt parallel gekeken naar het hele kwadrant.
- T.a.v. proces totstandkoming protocollen en juridische status wordt afgesproken om nog niet door te geleiden naar MCCb. In ICCb volgt een schriftelijke ronde tot einde dag vandaag. In volgend ICCb komt vervolgens een voorstel met oplegnotitie terug.
- T.a.v. opdracht SGO anderhalve meter-samenleving wordt deze ter besluitvorming in MCCb vandaag gebracht, na reeds behandeld in SGO.

Acties en afspraken ICCb 29 april 10.00u

4. Thema Maximaal controleren

ACTIES:

- IAO: In IAO agenderen hoe mobiliteit dilemma's worden vertaald naar sectorale vraagstukken en wat het tijdsplateau is van de mobiliteit maatregelen.

AFSPRAKEN

- T.a.v. mobiliteit wordt afgesproken dat in MCCb vandaag een presentatie (IenW) wordt gegeven over complexiteit mobiliteit. Nog niet ter besluitvorming.
- T.a.v. memo arbeidsmigranten wordt afgesproken dat dit een breder vraagstuk is dan via crisisbesluitvorming. Het past meer binnen reguliere besluitvorming MR. Zo zal het in MCCb ook worden voorgesteld.

13. Rondvraag en sluiting

ACTIES:

- In volgend ICCb wordt stil gestaan bij de zaken in rood uit het Dashboard n.a.v. opmerking FIN.